

Číslo 431
10. května 2021

V tomto čísle naleznete

Úvodník státní tajemnice
Neformální setkání Evropské rady
Summit EU - Indie
Aktualizace průmyslové strategie
Zasedání Rady pro zahraniční
Nová podoba fondu pro
přizpůsobení globalizaci
Schválené rámcové pozice
Program evropských institucí

Úvodník státní tajemnice Mileny Hrdinkové

Milí čtenáři,

v neděli EU oslavila své pomyslné narozeniny, připomněli jsme si Den Evropy, který je výročí historické Schumanovy deklarace. Letos byla při jeho příležitosti ve Štrasburku v sídle Evropského parlamentu slavnostně zahájena Konference o budoucnosti Evropy. Úvodní, zhruba dvacetiminutový, projev ve Štrasburku přednesl francouzský prezident Emmanuel Macron, vystoupili také předsedkyně Komise, předseda Evropského parlamentu, portugalský premiér za Radu EU a spolupředsedové Výkonné rady konference. Slavnostního zahájení se pak přímo na místě zúčastnili studenti programu Erasmus ze zemí napříč EU.

Kromě oslavy Dne Evropy patřil konec minulého týdne prvnímu letošnímu převážně fyzickému setkání lídrů EU. V Portu se uskutečnila konference na vysoké úrovni k evropskému pilíři sociálních práv, tzv. sociální summit, neformální jednání lídrů EU k sociální agendě, covidu-19 a aktuálním zahraničněpolitickým otázkám a poté ještě summit EU – Indie, který proběhl v hybridním formátu. Více o výsledcích jednání si můžete přečíst v našich článcích.

Tento týden jsou na programu dvě zasedání Rady v Bruselu. Hned v pondělí se uskutečnila Rada pro zahraniční věci, která se věnovala především transatlantickým vztahům a západnímu Balkánu.

K ministrům se připojil také zvláštní prezidentský vyslanec USA pro otázky klimatu John Kerry za účelem výměny názorů zaměřené na problematiku klimatu. V úterý se pak koná po velmi dlouhé době první fyzické jednání Rady pro obecné záležitosti. Na programu ministři mají přípravu mimořádné Evropské rady, která je naplánovaná na 25. a 25. května, koordinaci reakce EU na pandemii covidu-19, vztahy mezi EU a Švýcarskem nebo informace o průběhu Konference o budoucnosti Evropy.

Evropský parlament pracuje tento týden ve výborech a zároveň se připravuje na plenární zasedání, které proběhne ve dnech 17. – 20. května. Poslance čekají v rámci schůzí výborů mimo jiné debaty se členy Komise. Hned v pondělí diskutoval hospodářský a rozpočtový výbor s výkonným místopředsedou Komise Valdisem Dombrovskisem a komisařem Paolem Gentilonim o implementaci nástroje pro obnovu a oživení (RRF). Jednalo se o první dialog, který zavádí nařízení o RRF pro zvýšení transparentnosti implementace. Rovněž v pondělí uspořádal výbor pro kulturu a vzdělávání debatu s místopředsedkyní Komise Věrou Jourovou o otázkách týkajících se ochrany médií a občanské společnosti, směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu nebo Evropském akčním plánu pro demokracii.

Neformální setkání Evropské rady

Ve dnech 7. a 8. května proběhl v Portu sociální summit a neformální jednání hlav států a předsedů vlád EU jakožto vrchol portugalského předsednictví v Radě EU. ČR zastupoval předseda vlády Andrej Babiš.

Sociální summit nabídl diskusi mezi zástupci členských států, institucemi EU a sociálními partnery ve třech tematických blocích, konkrétně zaměstnanost a pracovní místa, dovednosti a inovace a blahobyt a sociální ochrana. Předseda vlády ČR vystoupil v rámci tématu dovednosti a inovace, kde promluvil o **výzvách ve vzdělávání a na pracovním trhu**.

Následná **večeře hlav států a předsedů vlád EU** přinesla neformální diskusi o koordinaci boje proti covid-19 a vakcinaci, krátkou přípravu na sobotní video

jednání s Indií a také předseda vlády ČR informoval o zjištěních spojených s výbuchem muničních skladů v areálu Vrbětice v roce 2014. Z večerní diskuse nebyly plánovány žádné písemné výstupy, avšak již na květnové (24. a 25.) Evropské radě budou **vztahy EU-Rusko zásadním diskusním bodem**.

Druhý den přinesl dopolední diskusi v úzkém kruhu hlav států a předsedů vlád EU o sociálních aspektech EU, která vyústila do přijetí společné deklarace, ve které lídři potvrdili závazek pracovat na sociální Evropě, jejímž základem má být **Evropský pilíř sociálních práv (EPSP)**. Prohlášení podporuje i ambiciózní akční plán, který poskytuje užitečná vodítka pro provádění EPSP, a to konkrétně tři hlavní cíle EU do roku 2030: /Pokr. na s. 2/

zvýšení míry zaměstnanosti na 78 %, zvýšení účasti dospělých na vzdělávání na 60 % a snížení počtu osob ohrožených chudobou o 15 milionů.

Summit EU - Indie

Setkání lídrů EU a Indie se uskutečnilo v sobotu 8. května pod patronátem portugalského Předsednictví v Radě EU v Portu.

Již loňské, taktéž virtuální zasedání představitelů uniijních institucí s indickým premiérem Narendrou Módím bylo hodnoceno poměrně kladně. **Skutečně přelomovým** se však zdá být až letošní setkání doplněné kulatým stolem s lídry jednotlivých členských států.

Úvodem EU vyjádřila Indii především **solidaritě** v kontextu současné tragické epidemiologické situace. Skrze Team Europe se členským státům EU podařilo mobilizovat pomoc ve výši 100 mil. eur sestávající převážně z kyslíkových bomb, ventilátorů a léčiv. Boj s pandemií, stejně jako možnosti budoucí pandemické připravenosti skrze mezinárodní spolupráci, rovněž nechyběli v rámci agendy setkání.

Zásadní oblast summitu byla **obchodní spolupráce**. Naproti původnímu očekávání ještě několik dní před setkáním se totiž podařilo dosáhnout obnovení jednání o ambiciózní, komplexní a oboustranně výhodné obchodní dohodě, která v roce 2013 uvízla na bodu mrazu. Navíc bylo nově zahájeno jednání o dohodě o ochraně investic a dohodě o ochraně zeměpisných označení původu. Jakkoli se toto konstatování může zdát v asijském kontextu pro EU jako „business as usual“, není tomu tak.

Sobotní oficiální závazek totiž otevírá cestu k vyjednávání komplexních, moderních dohod se zemí, jež je v posledních letech do značné míry synonymem protekcionistických opatření a uzavírání trhu nejen formou zvyšování cel, ale také skrze složité dovozní a schvalovací procedury, a v neposlední řadě také trhem poznamenaným nejistotou mezinárodních investorů za situace, kdy Indie členským státům EU v roce 2016 jednostranně vypověděla dvoustranné dohody o ochraně investic.

Indie v posledních několika letech odmítala jednání obnovit v původním rozsahu a prosazovala pouze „dočasnou“, svým rozsahem velmi omezenou obchodní dohodu cílenou na hlavní ofenzivní sektory obchodu a služeb, která po právu vzbuzovala otázky nejen svým přínosem pro EU, ale zejména potenciálním rozparem s pravidly Světové obchodní organizace.

Portugalské předsednictví si nicméně Indii stanovilo jako jednu ze svých priorit a obnova jednání v rozsahu stanoveném původním mandátem EU z roku 2010 je proto **zásluhou především trpělivé práce** úřednického aparátu EU od nejnižší technické úrovně až po tu nejvyšší. Připomeňme hlavní „výdobytek“ summitu v roce 2020 a ustavení tzv. High-Level Dialogue on Trade and Investment, jehož nevyřčeným cílem byl právě takto ambiciózní výstup. Obchodní dohoda by měla obsahovat **všechny dnes již standardní závazky**, včetně udržitelnosti veřejných politik, ochrany obchodních aspektů práv duševního vlastnictví či přístupu na trh s veřejnými zakázkami.

Jedná se přitom o oblasti, ke kterým Indie ne příliš konstruktivně přistupuje rovněž na globální úrovni v rámci Světové obchodní organizace (WTO) a bilaterální dohoda může v tomto směru sloužit jako pozitivní precedent. Nadějně pak vyhlíží také ustavení bilaterálního dialogu

Závěrečným bodem setkání lídrů EU v Portu bylo video **jednání EU s Indií**, které přineslo několik významných výstupů a věnuje se mu zvláštní článek tohoto vydání. /L. Lukačovič/

k reformě WTO, který by mohl napomoci tolik potřebné konvergenci obou stran před zasedáním 12. ministerské konference WTO, plánované na konec roku 2021.

Pro ČR je zásadní zprávou, že Indie indikovala ochotu **dostatečně otevřít svůj trh pro** automobily a jejich součásti nebo produkty chemického průmyslu, které se v posledních letech stabilně pohybují na předních příčkách českého exportu do Indie. V současnosti je Indie pro ČR asi 13. největším mimounijním vývozním trhem a jedním z nejvýznamnějších asijských trhů. Z hlediska obchodní výměny má ČR vůči Indii dlouhodobě zápornou bilanci celkového obchodu, export však v posledních pěti letech roste a příslib obnovy jednání a hlavně dokončení dohody o volném obchodu je tak jednoznačně optimistickou zprávou.

Uniijnímu exportu do Indie by měl napomoci také nově institucionalizovaný **regulatorní dialog** za účelem snižování tzv. technických překážek obchodu. Ty zejména malým a středním exportérům často fakticky znemožňují vstup na trhy sice s vysokým potenciálem, avšak z hlediska odlišnosti tamějších regulatorních standardů vysoce uzavřených. Jedná se o jeden z vítaných „vedlejších efektů“ posílené aktivity EU směrem k Indii během aktuálního předsednictví, a lze očekávat, že v případě dojednání obchodní dohody by jistota exportérů v tomto směru významně posílila.

Závazek otevírání indického trhu a řešení přetrvávajících bariér je tak třeba chápat především jako výzvu, a to nejen k navýšení uniijního exportu, ale také směrem k reálnému plnění všech stanovených závazků, které se v minulosti již několikrát ukázaly jako liché. Naději však vzbuzuje vedle politické významnosti summitu, v rámci něž byly závazky stvrzeny, také kontext **současné snahy Indie o emancipaci** v rámci Indo-Pacifického regionu a oboustranně výhodný zájem na posílení stability mezinárodních dodavatelských řetězců, značně narušené v loňském a letošním roce.

Přestože totiž Indie v rámci obchodní politiky prosazuje do značné míry soběstačnost, jejímž ztělesněním je politika „Self-Reliant India“ premiéra N. Módího, obě strany jsou si vědomé existence řady obchodních, environmentálních i politických výzev, které lze účinněji řešit na základě spolupráce. Tím spíše, že konkurentem Indie v regionu je především Čína, a na rozšiřování jejího vlivu nemá indická vláda zájem.

Napomoci hledat potřebné synergie mezi oběma regiony by měla také dvě nově ustavená partnerství – v oblasti konektivity a právě pro oblast Indo-Pacifiku, jež svou komplexností daleko přesahuje oblast zahraniční spolupráce s ambicí nalezení trvalých vazeb. Předpokládáná zdvořilostní virtuální schůzka indického premiéra s lídry EU proto zdá se otevírá dosud netušené možnosti spolupráce. Indo-Pacifická oblast navíc zůstane v **hledáčku české zahraniční politiky** i v dalších letech, zejména v kontextu blížícího se českého Předsednictví v Radě EU, v rámci něž bude tento region jednou z geografických priorit.

/E. K. Drnovská/

Komise vydala dne 5. května dlouho očekávané sdělení s názvem „Aktualizace Nové průmyslové strategie z roku 2020: Budování silnějšího vnitřního trhu pro evropskou obnovu“.

Sdělení navazuje na Novou průmyslovou strategii z března 2020 a jeho primárním cílem je zajistit, aby posilování konkurenceschopnosti evropské průmyslové základny zohledňovalo ponaučení z krize způsobené pandemií covidu-19. Strategie by dále měla podpořit přechod k **udržitelnější, digitálnější a odolnější** evropské ekonomice.

Aktualizovaná strategie opětovně potvrzuje priority stanovené ve sdělení z března roku 2020 a současně reaguje na problematiku oblastí či nedostatky v průmyslovém sektoru, které odhalila krize. Ve strategii jsou navržena nová opatření, která mají posílit odolnost a konkurenceschopnost vnitřního trhu EU, a to především právě v dobách krize. V tomto ohledu sdělení připomíná zavedení omezení volného pohybu, ale i flexibilitu podniků a využívání digitálních iniciativ a dalších možností, jež s sebou digitalizace přináší. Komise se ve sdělení také zabývá potřebou efektivněji identifikovat závislosti EU v klíčových strategických oblastech a představuje **sadu nástrojů či iniciativ k jejich řešení**. V tomto ohledu je zmíněno 137 produktů v citlivých průmyslových ekosystémech, u nichž je Unie stále vysoce závislá na dovozu ze třetích

zemí, zejména z Číny. Sdělení se také detailněji zabývá **závislostmi v rámci fungování vnitřního trhu**. Ve strategii je dále kladen velký důraz na opatření vedoucí k urychlení zelené a digitální transformace. Kromě toho strategie reaguje na výzvy v oblasti identifikace a monitoringu hlavních ukazatelů konkurenceschopnosti unijní ekonomiky, jako je např. integrace jednotného trhu, růst produktivity, mezinárodní konkurenceschopnost, veřejné a soukromé investice nebo investice do výzkumu a vývoje.

K samotnému sdělení byly vydány **tři pracovní dokumenty** různých útvarů Komise. Prvním dokumentem je **Výroční zpráva o jednotném trhu** pro rok 2021, jež analyzuje současný stav evropské ekonomiky na základě posouzení tzv. čtrnácti průmyslových ekosystémů, hodnotí pokrok dosažený v rámci implementace průmyslového balíčku z roku 2020 a předkládá soubor klíčových ukazatelů výkonnosti pro hodnocení dalšího vývoje. Druhým dokumentem je **Analýza strategických závislostí a kapacit Evropy**, jež je doprovázena detailním přezkumem v řadě strategických oblastí. Třetí dokument pak představuje **Analýza ke konkurenceschopné a ekologické evropské oceli**, která obsahuje analýzu výzev relevantních pro toto odvětví a identifikuje sadu dostupných nástrojů EU v dané oblasti. /V. Smolková/

Zasedání Rady pro zahraniční věci > Rada

Ve čtvrtek 6. května se v Bruselu uskutečnilo zasedání Rady pro zahraniční věci ve formátu ministrů obrany. Na okraji jednání proběhlo také jednání Řídícího výboru Evropské obranné agentury (EDA) a Rady Satelitního střediska EU (SATCEN). Delegaci ČR vedl ministr obrany Lubomír Metnar.

V rámci zasedání Rady byly nejprve odsouhlaseny **závěry k bezpečnosti a obraně**. Ministři dále také přijali tři příslušné Rozhodnutí Rady k zapojení Kanady, Norska a USA do projektu PESCO k vojenské mobilitě. Tyto tři státy jsou historicky prvními neunijními zeměmi pozvanými k účasti do projektů PESCO.

Následovaly **aktuální otázky**, kde Josep Borrell informoval o své nedávné cestě do některých zemí Sahelu (konkrétně do Mauretánie, Mali a Čadu), dále se vyjádřil k eskalaci podél rusko-ukrajinské hranice a také k odpovědi EU na žádost Mosambiku o asistenci při reakci na bezpečnostní krizi a teroristickou hrozbu v Cabo Delgado.

Hlavním bodem jednání byl **Strategický kompas**, respektive jeho první pilíř, krizové řízení. Ministři se shodli, že EU musí být v této oblasti efektivnější a musí být schopna rychlejšího rozhodování. Dále diskutovali možnosti překonání nedostatečného generování sil do misí a operací EU. Stejně tak diskutovali možnosti lepší koordinace mezi unijními misemi a operacemi a evropskými ad hoc operacemi a dále možnosti revitalizace bojových uskupení EU. ČR na jednání Rady také informovala o zapojení agentů GRU do výbuchů ve **Vrbětích** a zdůraznila, že v současné chvíli je solidarita a podpora spojenců pro ČR velmi důležitá.

Během neformálního oběda za účasti generálního tajemníka NATO **Jense Stoltenberga** se ministři věnovali především operačnímu zapojení v místech společného zájmu,

a to od Středozemního moře až po Afghánistán.

Hlavním tématem **Řídícího výboru EDA** bylo Koordinované roční hodnocení obrany (CARD). Pro jednání připravila EDA dokument s návrhem dalšího postupu a role agentury při pomoci členským státům v přípravě konkrétních projektů, který ministři podpořili.

Řada ministrů identifikovala své oblasti zájmu v rámci projektů mezinárodní spolupráce, ČR mj. zmínila rozvoj pozemní techniky, bezpilotní systémy, vesmírné technologie, protivzdušnou obranu a zlepšování vojenské mobility. Ministři se závěrem shodli, že je potřeba plnohodnotně využít velký potenciál CARD.

Na závěr proběhlo zasedání **Rady Satelitního střediska EU**, poprvé na úrovni ministrů obrany. Ministři diskutovali důležitou roli SATCEN coby jedinečného zpravodajského nástroje EU, který zásadním způsobem přispívá k autonomii rozhodování v oblasti bezpečnosti a obrany včetně krizového řízení. Ministři diskutovali zejména budoucí úkoly SATCEN a potřebu adekvátně nastavit jeho úroveň ambicí a také financí. /R. Franěk/

Nová podoba fondu pro přizpůsobení globalizaci > Evropský parlament

Během plenárního zasedání Evropského parlamentu, které proběhlo v posledním dubnovém týdnu, se poslanci věnovali schválení reformy Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci (EGF).

Pandemie covidu-19 byla impulsem pro změnu podoby fondu, který funguje jako součást sociální politiky EU již od roku 2006. EGF funguje jako nouzový fond solidarity spolufinancující projekty pomáhající lidem **najít novou práci nebo rozjet vlastní podnikání**. Účelem fondu je reagovat na zásadní změny světového obchodu, které sebou globalizace přináší.

Poslanci podpořili změny umožňující větší flexibilitu fondu při pomoci občanům a firmám v nouzi. Nově bude moci

podnik podporu z fondu využít při propuštění od 200 zaměstnanců, oproti předešlému limitu 500. Dále přibyla možnost požádat o jednorázovou investici ve výši 22 000 eur k zahájení podnikání nebo k financování převzetí zaměstnanci. Nakonec bude možné přiznat příspěvek na péči o dítě pečovateli při účasti na školení nebo při hledání zaměstnání. Prostředky z fondu jsou rozdělovány na národní a regionální úrovni, což dává členským státům větší flexibilitu při posuzování žádostí a rozdělování prostředků z fondu. /J. Janek/

Schválené rámcové pozice > Informace

Rámcová pozice k návrhu nařízení, kterým se provádí **Kimberlejský systém certifikace pro mezinárodní**

obchod se surovými diamanty (vypracovalo Ministerstvo financí)

Program evropských institucí od 11. do 17. května > Informace

Zasedání Rady pro obecné záležitosti, 11. května

Rada se poprvé od loňského října sejde na fyzickém jednání v Bruselu. ČR bude zastupovat vedoucí Stálého zastoupení ČR při EU Edita Hrdá.

Neformální zasedání Rady pro obecné záležitosti, 17. května

Hlavním tématem neformálního jednání bude spuštění unijní sítě pro strategický výhled.

Zasedání Rady pro vzdělávání, mládež, kulturu a sport, 17. – 18. května

Rada proběhne prezenčně a ČR bude reprezentovat velvyslanec J. Zajíček. Dne 17. května 2021 proběhne část „vzdělávání a mládež“ a na programu bude přijetí návrhu závěrů Rady o rovnosti v přístupu a začlenění ve vzdělávání a odborné přípravě.

Týden v Evropské unii

Týdenní monitoring událostí v EU Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR

Číslo 431, týden od 3. až do 9. května 2021 * Šířeno výhradně v elektronické podobě * Přípravují pracovníci Sekce pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR * Editor: David Březina* Kontakt: newsletter@vlada.cz